

[Hanne Budtz.]

minister at begrunde, hvorfor jeg mener vi bør have fri biografnæring.

En biograf bør drives både som et kulturelt og som et sundt forretningsmæssigt foretagende, der kan imødekomme publikums behov og give et passende overskud til indehaveren og filmsfonden. Hvad det rent forretningsmæssige angår, kræves der store summer til investering i inventar og tekniske installationer, der er på højde med nutidens krav, og det ser i mange biografer sløjt ud. Hvorfor? Fordi en bevillingshaver måske ikke magter det. Og hvis han magter det, kan han ikke altid løbe risikoen, fordi bevillingen kun gælder for 5 år, og selvom det ikke er sandsynligt, at bevillingen fratages en bevillingshaver, foreligger muligheden dog. En bevillingshaver kan jo også, eventuelt på et senere alderstrin, ønske at forbeholde sin kapital for sine arvinger i stedet for det offentlige eller ejeren af ejendommen. Det er en urimelig stor risiko at investere i forbedringer, som forholdene er nu. Der er store problemer lejer og ejer imellem, ja, ofte ser man, at en bevilling er ubenyttet, fordi ejeren af ejendommen ikke vil udleje biografen til bevillingshaveren.

Jeg henleder opmærksomheden på, at biograflovens krav til en bevillingshaver — foruden de ganske almindelige i næringsloven — er, at han godtgør at have de fornødne kunstneriske og forretningsmæssige forudsætninger for at kunne lede et biografteater. Bevillingshaveren skal altså have forretningsmæssige forudsætninger, og man kan spørge, om dette mon er tilfældet med alle de i kunstnerisk henseende sikkert fortræffelige personligheder, der har fået tildelt en bevilling. Endvidere skal bevillingshaveren have kunstneriske forudsætninger, og her kan man tilsvarende rejse det spørgsmål, om alle bevillingshavere har det. Med andre ord: Ligger det mon ikke således, at betingelserne for at få en bevilling adskiller sig meget fra betingelserne for at kunne drive almindelig næring?

Nu er det vanskeligt at sige med vished, om vi indenfor rigets grænser ville have en lavere kunstnerisk standard, hvis vi ikke havde bevillingssystemet. Tilhængerne af dette synspunkt har et vældigt agitationslagord, nemlig: Hvad så med kulturen? Man kan jo imidlertid se dels på særlige

bevillinger, dels på erfaringer fra andre lande. Med særlige bevillinger tænker jeg på sådanne, som er givet til kunstnerisk højt kvalificerede personer eller kulturelle institutioner. Viser disse i højere grad end andre bevillingshavere kunstnerisk værdifulde film? Dertil kan man svare: absolut nej. Jeg mener heller ikke, man kan sige, at filmsniveauet er lavere i de lande, der har fri biografnæring, f. eks. England, Belgien, Finland, Schweiz og Sverige, eller at det er højere f. eks. i Norge, hvor man omtrent udelukkende har kommunal biografdrift. Forholdet er vel ganske enkelt det, at bevillingshaverne finder frem til de film, publikum gerne vil se, og hvis alle biografer — nogle enkelte med en særlig beliggenhed og et særligt publikum kan gøre det — viste udelukkende højtstående og værdifulde kulturfilm, ville de affolkes.

Dermed være ikke sagt, at jeg ikke er tilhænger af kulturelle film, tværtimod, men vi har det nu engang alle sådan, at vi også gerne vil se hverdagens film, fordi de genspejler vor egen hverdagstilværelse. Vi er også afhængige af de film, der produceres i udlandet, og selvom nogle danske produktionsselskaber har fået bevilling, tror jeg, man kan sige, at det absolut ikke betyder en kunstnerisk højnelse. Det er jo således, at der skal meget store summer til for at indtjene det, filmen har kostet.

Jeg tror, at niveauet ikke vil blive ringere ved fri biografnæring. Vi står i virkeligheden her overfor et af de tilfælde, hvor staten har sat sig på et område, som efter en liberal opfattelse bør ledes af borgerne selv. Der kan selvfølgelig af staten træffes almenyttige afgørelser i spørgsmålet om, hvem der skal have bevilling, men også afgørelser, som en stor del af befolkningen står uforstående overfor. Af de sidstnævnte kan anføres 3 bevillinger til Arbejdernes Fællesorganisation, 2 til Arbejdernes Oplysningsforbund og 2 til Arbejdernes forsamlingsbygning. Når der tildeles sådanne organisationer bevillinger, er det givet, at formålet er at give den pågældende institution lejlighed til at få nogle penge, den kan arbejde med til formålet.

Særlig grelt virker systemet med bevillingerne ved generationsskifte. Nok har vi enkepensionssystemet, men det dækker jo ikke det naturlige ønske om af egne midler